

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XV.

V Ljubljani, 23. septembra 1943.

Štev. 38 (723)

Danes:

Žrtev očelovega greha

(Gl. str. 2. in 3.)

O sv. Mihaelu (29. sept.) če
grmi, viharjev veliko pozimi
buči.

Slovenski rek

DRUŽINSKI TEDNIK

Izšla ob četrtkih. Uredništvo in
uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III.
Poštni predal št. 845. Telefon št. 33-32.
— Račun pošte hranilnice v Ljubljani
št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo,
nefrankirani dopisov ne sprejemamo. Za
odgovor je treba priložiti 2 liri v znakah.

NAROČNINA

1/4 leta 10 lir, 1/2 leta 20 lir,
vse leto 40 lir. — V tulinu
64 lir na leto. — Naročnino
je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstem delu: enostolpna petilna vrsta
ali eden prostor (višina 8 mm in širina
65 mm) 7 lir; v oglasnem delu 4.50 lire.
V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. —
Notice: vrstica 7 lir. Mali oglas
— beseda 0.50 lire. Oglasni davek povsod
še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

GENERAL RUPNIK PREDSEDNIK POKRAJINSKE UPRAVE V LJUBLJANI

Pokrajinski vodja in državni namestnik je v svoji lastnosti kot najvišji komisar v operacijski zoni Jadransko Primorje s svojim odlokom z dne 20. septembra 1943 za upravo Ljubljanske pokrajine ustanovil mesto načelnika pokrajinske uprave in za predsednika uprave imenoval ljubljanskega župana, divizijskega generala L. Rupnika.

Proglas predsednika generala Rupnika:

SLOVENCİ IN SLOVENKE!

Po ukazu Vodje velikonemške države je okrožni vodja in državni namestnik Koroške kot vrhovni komisar operacijske zone »Jadransko primorje« postavljal lastno deželno upravo za Ljubljansko pokrajino ter je nam Slovincem s tem dana možnost, da svojo usodo še med to vojno sami vzamemo v svoje roke ter si z razumom, z marljivim delom, s strogo disciplino, s smislom za socialno poštenost in z lojalnostjo ustvarimo one pogoje, ki naj slovenskemu narodu v družini narodov nove Evrope zagotovo obstoj in srečno bodočnost.

Po neznanskem trpljenju, ki so nam ga prizadeli s sovražniki Evrope tajno zvezani izdajalski, strahopetni Badoglievi in njihovi priskledniki ter domači boljševiški razbojniki in požigalci, bo pač sleherni pošten Slovenec uvidel, da nas bodo k miru, redu, konstruktivnemu delu in k vsakdanjemu kruhu spet privedle samo strpnost z vsemi sosednjimi narodi, trdna bratska vzajemnost v naši lastni narodni skupnosti in pa tudi zaupljivo sodelovanje z nemško vojno silo, ki smo sedaj pod njeno zaščito.

Če bomo vse svoje moči napeli v tem smislu, lahko zanesljivo upamo, da gre slovenski narod srečni bodočnosti naproti v vsej svoji celoti.

Te naše naloge ogrožata samo dva sovražnika: boljševizem, ki nas za judovsko vladno sveta hoče potlačiti do topih robotov brez duše in Boga, z njim pa judovske blagajne rada ukradla še to bore malo, kar imamo. Proti tema dvema sovražnikoma, ki se z njima ob svojih zavzetih bojih judovska vojna sila na evropskih frontah, se moramo mi z vsemi sredstvi boriti v ozkih mejah naše domovine, da si po vzpostavitvi varnosti ustvarimo tak mir, red in delavnost, da nam bo zagotovljena obnova in življenje v naši lepi domovini.

Jamstvo za uspeh tega boja in za bodočnost našega naroda, ki bo iz tega boja vzklikla, nam daje genialni vodnik boja za srečo vseh mladih evropskih narodov, ki jim je za čast in obnovo, — Vodja velikonemške države Adolf Hitler.

Pokrajinski upravi je poverjena dolžnost, naj vodi prebivalstvo pokrajine tako, da predvsem z lastnimi silami doseže tako trdnost in tak ugled, kakršne si je slovenski narod sam v svojem skoraj štirinajststoletnem življenju v srednjeevropskem prostoru med svojimi dvema velikima sosednjima narodoma že pridobil s svojo

delavnostjo, s svojo vztrajnostjo, s svojo prizadevnostjo, s svojo nadarjenostjo in s svojo trdno vero v Boga.

Na vseh poljih življenja, zlasti pa pri pokončevanju boljševiških razbojnikov na lastni zemlji, pri priskrbi dela in kruha za vse delavoljne, pri uveljavljanju socialne pravičnosti in pri obnovi naše razdirte domovine bo pokrajinska uprava storila svojo dolžnost. Tako vse Slovence in Slovenke, še posebno pa slovensko mladino, poziva k sodelovanju. Samo tako bo v novi Evropi mogla uspevati in bo prospevala naša slovenska narodna skupnost. Pustite tedaj vse malenkostne, jalove razprtije, ki so nam škodovala tako strahotno, postavite skupno blaginjo pred sebičnost, vrnite se na svoje domove k svojemu delu in pomagajte si sami, da nam tudi Bog pomaga.

Tiste pa, ki se ne bi ravnali niti po tem mojem klicu, bodo neusmiljeno zadele trde vojne postavbe za ta del Evrope odgovorne nemške vojne sile.

Predsednik pokrajinske uprave
div. general LEON RUPNIK

General Rupnik časnikarjem

Ljubljana, 22. septembra. Na današnji tiskovni konferenci je imel novimenovalni predsednik pokrajinske uprave v Ljubljani divizijski general Leon Rupnik na zbrane predstavnike ljubljanskega tiska naslednji nagovor:

Gospoda moja!

Za posebno zadoščenje cenim, da Vas lahko tu pozdravim prav na ta, za nas Slovence tako pomemben dan.

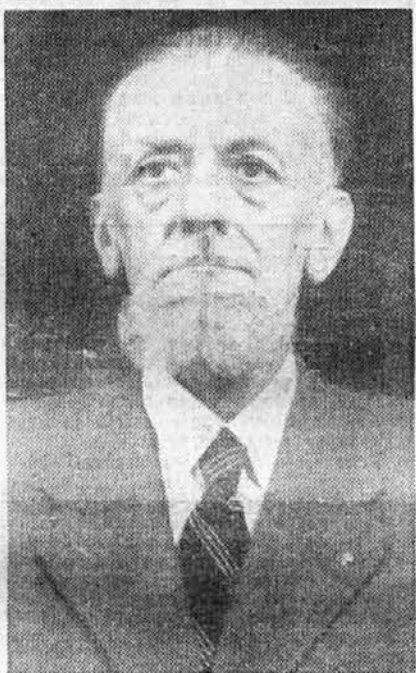
Izvajanja gospoda dr. Lapperja ste slišali in meni pač ni treba več poudarjati, da se jim pridružujem v polnem obsegu.

Pri sreči pa mi je, da Vam pri tej priložnosti izrečem svojo najiskrenejšo zahvalo za lojalno mišljenje in pošteno delo, ki ste ga ob mojem zupanovanju v Ljubljani izkazovali za korist in pomoč našemu trpinčenemu slovenskemu ljudstvu. Pri tem niste storili samo dobro delo v listih, prihajajočih v javnost, temveč tudi neslužbeno — s svojim humorjem, s svojo dovtipnostjo, s svojo ironijo in satiro —, ko ste vedno nergavim kritikarjem in vsevednim gobezdačem med ljubljanskimi kavarnskimi strategii in gostilniškimi politiki, s tem pa tudi našim poglavitnim sovražnikom — boljševikom in plutokracijo kot orodju za judovsko svetovno nadoblast — prizadejali marsikaj krepak udarec in spravili razsodnejše Ljubljančane v smeh in s tem k pameti.

Sedaj Vas pa prosim — gospoda moja —, da v bodoče prav tako spretno, a dosti bolj sproščeno in živo nadaljujete z delom po sporočenih smernicah, ter da s svojim mogočnim orožjem duha, besede in pisave odločate — da, celo kot napadalna četa sodelujete pri pokončevanju sovražnikov,

pri ozdravljenju našega naroda, pri popravljanju vse škode in pri obnovi naše sedaj opustošene, vendar še vedno prelepe in nadvse ljubljene domovine. Pri tem Vas bo spremljala vsa dobrohotnost velikega nemškega naroda in njegovega vodstva, prav tako pa tudi krepka podpora slovenske pokrajinske uprave.

Za prvi začetek sedanjih Vaših velikih nalog Vas pa prosim, da moj oklic našim rojakom, ki Vam ga izročam, objavite še danes v posebnih izdajah ter ga tolmačite v smislu dobljenih navodil po najboljši volji in znanju.

Divizijski general Leon Rupnik, predsednik pokrajinske uprave v Ljubljani

Leon Rupnik se je rodil 10. avgusta 1. 1880. v Lokvah na Primorskem. Svoje je obiskoval v Idriji, pri St. Pavlu in v Ljubljani, dokler ni leta 1895 vstopil v inženirsko kadetnico v Trstu. Avgusta 1899 je prišel kot kadet-častniksi namestnik k varazdinškemu pehotnemu polku št. 16. 1. 1907. pa je bil sprejet v vojno šolo na Dunaju. Do leta 1911. je služboval Leon Rupnik, ki je med tem postal stotnik, pri svojem polku. Konec leta 1916. je bil na osnovi spontane prošnje čete nekega armadnega zbora poklican od maršala Hötendorfa kot major v zbor generalnega štaba. V juliju 1918 je bil imenovan za štabnega šefa vojne luke v Kotoru.

Leta 1919. je bil Leon Rupnik prevzet v bivšo jugoslovansko armado, v kateri je v teku let napredoval do divizijskega generala.

Divizijski general Rupnik ima razna visoka odlikovanja bivše avstro-ogrske armade in železni križ II. razreda. To odlikovanje si je pridobil leta 1917. v boju proti četam Kerenskega. V septembru leta 1941. so naredili komunistični elementi na generala Rupnika v Ljubljani atentat, ki pa se je kakor po čudežu ponesrečil. Od 3. junija 1942. je divizijski general Rupnik župan mesta Ljubljane.

Včerajšnji dan je postal pomemben mejnik v zgodovini našega naroda: slovenska uprava je prešla v slovenske roke. Z drugimi besedami: Slovinci si bomo sami urejevali svoje razmere. To bo za naš mučeniški narod tem blagodejnejše, ker smo zadnji dve leti in pol živeli v razmerah, ki so nas narodno in politično razkrajale in vodile v bratomoren boj. Najvišji zastopnik naše nove slovenske oblasti nas je v svojem proglasu pozval k trdni bratski vzajemnosti v naši narodni skupnosti. Naj tudi mi z vso iskrenostjo porovimo njegove besede v sedanjem veličastnem trenutku: Pustimo vse malenkostne jalove razprtije, ki so nam tako strahotno škodovala, postavimo skupno blaginjo pred sebičnost, vrnimo se na svoje domove k svojemu delu in pomagajmo si sami, da nam bo tudi Bog pomagal.

Umestitvena slavnost v vladni palači

Ljubljana, 23. septembra. Dvorana vladne palače že dolgo ni videla zbranih zastopnikov oblasti ter stanov v tako napetem pričakovanju, kakor včeraj popoldne, ko je bila za 16. uro napovedana slovesna umestitev generala Leona Rupnika za predsednika deželne uprave.

K slovesnosti so prišli prevzvišeni knezoškof ljubljanski g. dr. Gregorij Rožman, general policije Brenner, zastopnik višjega načelnika policije in oddelkov SS; polkovnik Oerfel, zastopnik poveljnika nemških čet v Sloveniji in Istri; generalni konzul dr. Müller; dr. David in dr. Bisia, hrvaški konzul Salih Baljić; predsednik slovenske akademije dr. Milan Vidmar; rektor vseučilišča dr. Milko Kos; zastopniki ustanov ter višji uradniki in častniki.

Koroški vladni predsednik dr. Wolsegger je kot zastopnik vrhovnega komisarja dr. Rainerja imel naslednji govor:

Govor zastopnika vrhovnega komisarja

»Ko se je, kakor tako često v zgodovini, barbarska drhal iz vzhodnega prostora valila proti srednjeevropskemu prostoru — tedaj so to bili Avari — je L. 799. Karel Veliki, ki je prediral z juga iz Furlanije ob Donavi navzdol, te azijske jezdece odločno vrget nazaj proti Madžarski.

Tedaj je ta veliki cesar, ki se mu je posrečilo združiti vso Srednjo Evropo, ustanovil mejno grofijo Furlanijo, ki je na jugu segala do gornje italijanske nižine, na severu pa do Drave; severno od nje pa je osnoval vzhodno marko, ki se je raztezala do Blatnega jezera in gor do Donave.

Leta 823. je bila mejna grofija Furlanija razdeljena v štiri marke, od katerih je ena obsegala Gorenjsko, druga pa Dolenjsko. Pozneje je bila ta dežela skoraj 500 let razcepljena v veliko število pokrajin, ki so jih vodili grofje Andechs-Meran, Eppensteiner, Spanheimci, Babenbergovci, briksenški in freisinske škofje ter cela vrsta drugih manjših oblastnikov. Poslednji Spanheimci Ulrik III. je podedoval posestvi Babenbergovcev in se je že lahko po pravici imenoval gospod Kranjske.

Ko so Spanheimci izumrli, je oblast nad Kranjsko prevzel Rudolf Habsburški, ki jo je L. 1282. izročil svojemu sinu Albrechtu. Poslej je bila Kranjska samostojna upravno ozemlje, ki je bilo vedno v okviru starega rimskega cesarstva nemške narodnosti; bila je samostojno upravno ozemlje, ki ga je Rudolf Ustanovnik leta 1364. povzdignil v vojvodino. Od te dobe dalje je vojvodina Kranjska ostala v zvezi z rimskim cesarstvom, dokler je to obstajalo, torej do leta 1806. in je ostala tudi v zvezi s Podedavcem, ki je v tem prostoru nadaljevala dediščino rimskonomanskega cesarstva, avstrijske monarhije, dokler ni L. 1918. v novi svetovni nesreči neslutnega obsega tudi to srednjeevropsko veliko cesarstvo razpadlo in zapustilo splošno zmedo.

Če vam, gospodje, klitem v spomin te zgodovinske podatke, tedaj storim to zaradi tega, da bi vam pokazal, da je ta dežela že več kakor tisoč let delila usodo Srednje Evrope, in da ni nikdar v svoji zgodovini sodila v vzhodni prostor ali k Balkanu. Nasprotno je bila ta dežela mnogo stoletij eden najvažnejših branikov Zahoda, v katerega se je venomer zaganjal Vzhod, ter je posebno v turških vojnah za obrambo zahodne omike proti vzhodnim vdorom prelila nezaslišane potoke krvi in večje žrtve kakor večina drugih obmejnih dežel. Vendar pa si je hkrati pridobila in izoblikovala omiko, ki je to deželo dvignila daleč nad vse druge dežele jugovzhoda.

Ne bom se spuščal v dogodke te dežele od leta 1918. do današnjega dne. Saj to dvajsetletje predstavlja samo majhen izrez ogromnega preobrata v evropski usodi, preobrata, ki se ni zaključil.

Včerajšnji in današnji dan začenjata spet novo poglavje, ki bo odločilnega zgodovinskega pomena v zgodovini tega prostora. Z včerajšnjim dnem je usoda Ljubljanske pokrajine spet prešla v roke in odgovornost domačega prebivalstva, za predsednika pokrajinske uprave pa je postavljen sin te dežele in sin slovenskega naroda.

Govornik je prebral odlok o imenovanju novega predsednika in nadaljeval:

»Z današnjim dnem prevzemate, gospod predsednik, vodstvo pokrajinske uprave. S tem ste prevzeli veliko odgovornost v službi naroda, katerega sin ste, in istočasno tudi do nosila usode Zahoda, Velike Nemčije in do njenega vodje.

Pri obnovitvi miru in reda na področju Ljubljanske pokrajine bo Velika Nemčija v najkrajšem času tudi z vojaško silo odločilna priskočila na pomoč, prav tako tudi pri obnovi gospodarstva v tej deželi. Sicer pa bo za varnost in red in za napredek gospodarstva te dežele morale skrbeti domoljubno prebivalstvo s svojimi silami, naš vpliv pa se bo omejil izključno le na to, da bomo tej deželi zagotovili zvezanost z veliko evropsko usodo.

Nimamo namena prebivalce te pokrajine siliti v vojaško službo, ne mislimo niti na nobena preganjanja ali zatiranje, pač pa moramo zahtevati, da ta pokrajina odkrito z vsemi silami podpre obnovo vseh panog gospodarstva, javne varnosti in uprave.

Vam, gospod predsednik, želim pri izpolnjevanju naloge, ki ste jo z današnjim dnem prevzeli, vso srčno in najboljši uspeh, kakaj ta naloga je najlepša, kar jih moremo prevzeti, namreč naloga, kako domovino in svoj narod spet rešiti bede in ju povesti v srečnejšo bodočnost.

Kar se pa tiče vas, uradniškega oseba pokrajinske uprave, vas slovesno vabim, da stojite gospodu predsedniku zvesto in lojalno ob strani. Pokrajinska uprava bo imela skrb, da bo zagotovila ustrezajoče življenjske pogoje za prebivalstvo, kakor vojne razmere pač dopuščajo. Naloga oseba pa je, da vse svoje znanje in vse svoje sile postavi v službo zopetne prenovitve lastne domovine. Kar od vas zahtevamo, je zopetna uvedba poštene, jasne in čiste uprave, ki nesebično in pravično služi celoti, takšne uprave, iz katere mora neizogibno in za vedno izginiti sleherna sled poklenosti in korupcije, takšne uprave, ki bo vredna tisočletnega izročila naše skupne zgodovine.

Nagovor novega deželnega predsednika

Po govoru dr. Wolseggerja je deželni predsednik general Rupnik izpregovoril najprej v nemščini:

»Gospod vladni predsednik! Gospodje!

V imenu vseh svojih slovenskih rojakov Vas prosim, izvolite sprejeti mojo globoko zahvalo in jo sporočiti najvišjemu komisarju za naklonjenost in izdatno iskreno pomoč, ki ste jo, gospod vladni predsednik, napovedali v svojem nagovoru na slovenski narod s strani Velikonemškega Reicha.

Genialnemu voditelju nemškega naroda, ki neustrašljivo skrbi in se bori za lepšo bodočnost vseh poštenih in konstruktivnih narodov Evrope, se bomo na mi Slovinci izkazali hvaležne s tem, da bomo v naši mali pokrajini zaslužili vse sile, da v poštenem sodelovanju z nemško oboroženo silo ne samo materialno, ampak tudi duhovno razbremenimo oba bojna instrumenta židovskega sovražnika človeštva, plutokracijo in boljševizem.

Nato je novi deželni predsednik nadaljeval v slovenščini:

»Ekselencija gospod knezoškof! Gospoda moja!

Iskreno vas pozdravljam in se varno zabavljam za udeležbo in pozornost.

bilo pri ausi, cudno tesnobno, lanki
bi rekel, grozljivo. Črno obzidje
bilo delno porušeno, steklo v oknih
razbito, oknice kakor izogljenele
vežna vrata odprla, hodnik, ki je vo-

Moja prijateljica Delica

Napisal E. V.

Naš vojaški oddelek si je v Sahari postavil koničaste šotore, ki so bili od daleč videti kot skupina piramid. V njih smo našli zavetje pred nezno vročino, ki je vsakič dosegla 70 stopinj C.

Poleg ognjišča, na katerem smo pripravljali čebulove juhe in kamelije meso, je stala hiša podobna stavba, zgrajena iz štrih ilovnatih sten, pokrita pa s šestimi starimi vrečami in platnom za šotore. Hiša je imela ležajoča vrata, ki smo jih pripeljali od daleč, in veliko ključavnico, ki bi delala kakšnemu srednjeveškemu zaporu. V to čudno stavbo smo spravili živila in kar je bilo še važnejše, vino, ki je v Sahari dragocenejši od krvi.

Da ne bi našli ljudje vdrali v hišo skozi sešite vreče, ki so tvorile streho, sem stavbo noč in dan stražil in upal med njenimi štirimi stenami.

Po trudnem boju z milijoni muh, ki pridejo sam Bog vedi odkod in človeku ves dan ne dajo miru, je naposled nastopila mrzla saharška noč, ki je nihče ne more popisati, če je sam ni doživel.

S prostim očesom vidiš, kako nenavadno hitro zatone sonce na obzorju. Takoj nato se razgrne nad puščavo črna zastor in vso pokrajino zajame noč. Na nebu zableske milijoni zvezd, ki se zde silno blizu in se svetijo kot sami diamanti. Če ležiš na hrbtu in obdušuješ nebo, se svet zvezd ujame v tvoji oči in se v njih zrcali. Več deset kilometrov te loči od domovine, okrog tebe je sama praznota, ne vidiš drevesa, grmičja, ženske, samo pesek, pesek, pesek... in tiha, siva, neskončna praznina.

Kolikšna tišina! Samo od časa do časa prestrežeš iz šotora dihanje ali smrtno spečih ljudi.

Ležal sem za ilovnato steno med konservami, steklenicami vina in drugimi živili in sanjal. Moje misli so bile daleč od resničnosti.

Iz sanj me je zdrnil šum za zabojo v živilu. Ali skuša morda kdo izmed naših ljudi vdreti v hišo?

Spet sem zaslišal isti šum. Za velikim zabojem je nekaj hrustelo. Morda je podgana? A kako bi ta prišla v puščavo, kjer ne živi ne črv, ne ptič, ne kvečkemu škorpion? Hitro sem prilizal svetilko.

Spet je vse utihnilo. Nič se ni gnilo.

A glej — tam izza velikega zaboja je kvignil siv repek. Torej je šum le povzročila podgana. Zgrabil sem kos lesa, ki je ležal v bližini. Zdalci je na repek izginil in dvoje ravni oči je vprašujoče zastreljelo vame. Takoj sem spoznal, da spada živalca, ki stoji vame, med posebnostmi miši. Ki se imenujejo skakavci. Miška je prišla bliže k meni in me začudeno opazovala. Najbrže sem bil zanjo prav tako sovražna žival, kakor ona zame.

Udaril sem z lesom po tleh, da bi jo prepodil. A živalca se ni piti zganila, temveč je počasi prišla še bliže.

Miška je imela močni zadnji del žilca, inteligentne oči, nežno, ozko glavo, izpod smrčka so ji pa na obeh straneh rasle lepo navzgor zavite brčice.

Živalca je sedela tako blizu, da bi jo z roko, v kateri sem držal les, lahko dosegel. A kazala ni nikakršnega strahu. Arabej, ki poljuje skozi puščavo, namreč ne ubija teh živali. Morda sem na sploh prvi človek, ki ga je miška videla v svojem življenju. Gotovo ne ve, da mi Evropeci nismo nič kaj naklonjeni njeni vrsti živali. Spustil sem les na tla in potrkal s posko roko po odeji. A namesto da bi skakala zbežala, je prišla še bliže k meni. Ostavil sem jo tik mojega ležišča in se postavil na zadnji nožič, kakor da bi me hotel prosi, naj postane njegov prijatelj.

»Dobro večer, Delica,« sem dejal. Tako je miška, prvo bitje, ki me je tu sredi puščave obiskala, dobila svoje ime. Ko sem jo poklical, se je še nekajkrat zasukala okrog sebe, potem je pa izginila med zaboji.

Tako se je pričelo moje prijateljstvo z Delico, prijateljstvo, ki je trajalo nič manj kot dva meseca.

Delica je prihajala k meni vsak večer. Priskakljala je naravnost k mojemu ležišču, se ustavila, potem pa prišla čedalje bliže in naposled skočila celo na mojo odejo, se nekakrat zavrtela v krogu in poiskala primeren prostor. Potem je ostala nekaj časa tam, kakor da bi se hotela nekoliko ogreti pri meni. Gotovo je prišla iz daljnih gor.

Delica je bila pridna miška. Nikdar ni z zobmi pregrizala vreč ali velikih kosov kruha. Zadovoljila se je z zrnji, ki so ležali po skladišču.

Najino prijateljstvo je raslo od noči do noči. Da bi miški pomagal pri prehrani, sem zbiral ostanke kruha in zrn in jih zložil na kup v kotu sobe. Delica je takoj razumela, da sem to naredil iz prijateljstva, in mi je bila tudi hvaležna. Odlej je vsak večer legla kratko in malo na moje prsi, prijazno mežikala z očmi in se grela pri meni.

Ta idila je trajala vse dotle, dokler nisem lepega dne o njej pripovedoval svojim prijateljem. Eden izmed njih me je prosil, da bi smel miško fotografirati. Zvečer sem to povedal svoji obiskovalki in to prosil za dovoljenje. Delica mi je pomežiknila in bil sem prepričan, da je privolila.

Moi prijatelj je pripravil vse potrebno za fotografiranje ponoči. Fotografski aparat je postavil na neki zaboji med posteljo in nasproti. Ko je Delica nič hudega ne slutega zvečer sanjala na mojih prsih, je za hip razsvetlila sobo jarka luč. Prijatelj je uresničil svojo željo.

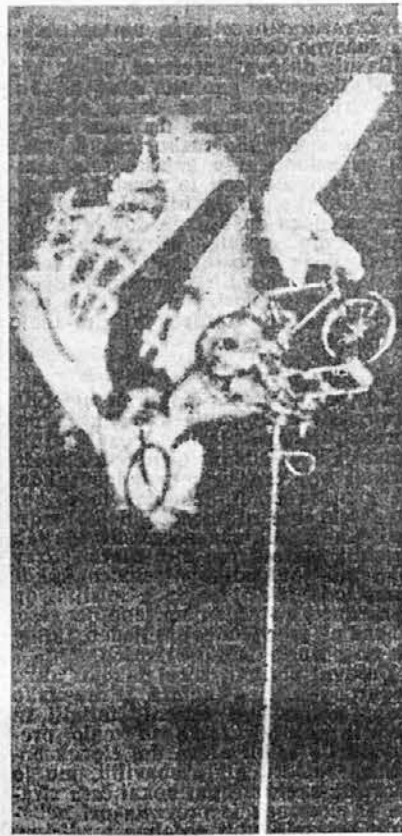
A Delica mi je to zelo zamerila. Jarko svetlobe se je tako prestrašila, da se je z enim skokom pognala z oči in izginila v temi saharške noči.

In ni več prišla k meni.

»Za nočjo sem zaman čakal na... Zbral sem najlepše drobtinice in...

Med najbolj napetimi in drznimi akrobatskimi točkami je nedvomno vožnja s kolesom na štirinajst metrov visoki jekleni palici. Akrobat Aero mora zbrati vso svojo prisebnost, da ne krene za nekaj centimetrov navzven ali navznoter. Če bi namreč vozil v širšem lok, bi se ulegnila palica zlomili, če bi pa krenil nekaj centimetrov navznoter, bi omahnil v globino. Višek te drzne akrobatske predstave je vožnja na kolesu z glavo navzdol, kakor kaže manjša slika.

KRIŽANKA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										

Pomen besed

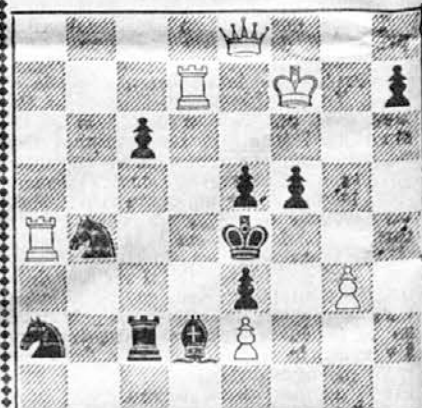
Vodoravno: 1. slovesno dejanje, 2. začetek in konec azijske države; kraj pri Ljubljani; medmet bolečine, 3. dvigalna naprava; pojedina, 4. turško ime za Peč (kraj na Kosovem); posredno sporočilo, 5. ljudski izraz za »letve«; slog, 6. kraj na Dolenjskem, 7. predlog; deležnik glagola razburjenja; začetnik slovenskega politika in publicista (1813—1888), 8. žensko krstno ime (3. sklon); medmet, 9. francoski general, čigar ime je v neločljivi zvezi s francosko vojaško katastrofo leta 1940; krogla, 10. starorimski koledarski pojem; del španskih zemljepisnih imen, 11. kratkost in tehnost izražanja, 12. raztelesovalec; veznik.

Navpično: 1. zunanja omika, 2. športno moštvo (tukaj); izvirajoč od električnega pozitivnega pola, 3. s praznim želodcem; skupina živali, 4. koristna, pa tudi nevarna pomočnica današnjega človeka; predgorje, 5. slovenski zgodovinar (*1884); nepriporočljiv ljudski izraz za »takoj« (dve besedi); zastarel veznik, 6. kratka prislova, ki ga dobri pisarji opisujejo; začetek vsakega otoka; latinski »žez«, 7. nazadnje vstrel; z napredkom civilizacije, 8. oblika kazalnega zaimka; obok, 9. češko žensko krstno ime; ameriška lovska priprava, 10. kvarta; dva pojma iz prehratvenega besedišča, ki ga je ljudska govornica tako rekoč strnila v enega.

ŠAH

Problem št. 263

Sestavil R. Weinheimer

Beli: Kf7; De8; Ta4, d7; Pe2, g3. (6)
Črni: Ke4; Tc2; Ld2; Sa2, b4; Pe6, e3, e5, f5, h7. (10)

Mat v 3 potezah.

REŠITEV UČANK IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Križanka: Vodoravno: 1. gr. naprej, 2. rob, truma, 3. omet, ena, 4. Busento, 5. an, lje, he, 6. leopard, 7. Rlf, lhan, 8. kanon, Anl, 9. klaneč, ak. — Navpično: 1. grobar, Kk, 2. Romun, ral, 3. bes, lina, 4. telefon, 5. at, njo, ne, 6. prepeti, 7. runo, aha, 8. Ema, hrana, 9. ja, rednik.

Čaroben kvadrat: 1. capin, 2. anoda, 3. poraz, 4. luhah, 5. nazor.

Posetnica: Lastnik hotela.

REŠITEV PROBLEMA ŠT. 262.

1. Ka8, Lb2, 2. g3 edno tako beli izšli, da mu črni pobere vse kmete; Lxg3, 3. f4, Lx4, 4. e5, Lxe5, 5. d6, Lxe5, 5. d6, Lxd6, 6. b5d1, Lxb5, 7. c7 črni mora kmeta vzeti, nakar je beli mat.

»Roke noter!«

Ko so v Birmi stekli prvi vlaki, si pri vsakem oknu lahko bral napis, da je nevarno molet roke ali glavo skozi okno. Tuje bi mislil, da ta napis ne pomeni ne več ne manj kakor v civiliziranih pokrajinah, kjer pogosto bomo o nesrečah, ki so se pripetile, če so se ljudje globoko sklanjali skozi okna vlakov. Vendar ni tako.

Predeli, kjer vozijo ti vlaki, so še namreč tako divji in ne civilizirani, da preže na popotnike vsi mogoči roparji. Če bi torej kdo molet skozi okno roko, na kateri bi imel zapetnico ali prstan, bi se bilo utegnulo zgoditi, da bi mu jo mimogrede kdo — s sabljo odsekal...

Sovražnik romanov

Avstrijski cesar Franc je 18. marca leta 1806, izdal uredbo, v kateri prepoveduje »vse nezdružive sanjave ljubzenske zgodbe, ki ulegnejo škodili človeškemu razumu«. Razen tega je prepovedal sploh vse spise, ki bi utegnili nositi naslov »roman«.

MIHČEVE SANJE...

SAŠA DOBRILA

ČEŠKA PRINCIPAL

Mr. Howard je stopil štirim uradnikom nasproti. Namignil je drugim gostom, naj počakajo v ozadju in naj se ne vmešavajo v pogovor. Od važnosti se je našopiril kakor pav.

»Bojim se, da ste se zaman trudili,« je dobrovoljno pozdravil može.

»Kdo je lastnik te jahte?« je vprašal eden izmed njih.

»Vojvodinja Mayflowerska. Moje ime je Howard.« Utihiil je, čakajoč učinek svojih besed. »Harry Howard,« je poudaril, potegnil iz žepa posetnico in jim jo pomolil pod nos.

»Kje je vojvodinja?« je vprašal kratko uradnik, ne da bi bil pogledal posetnico. Očitno Howardovo ime nanj ni imelo magičnega učinka, ki ga je bil Howard pričakoval.

»Tukaj je.«

Howard je stopil vstran, tako da so zagledali Dafno.

»Kakor sem mislil,« je rekel. »Policijska preiskava. Ljudje bi radi govorili s teboj.«

»Rad bi videl vaše listine,« je rekel eden izmed mož in salutiral.

»Moje listine?« je ponovila Dafna.

»Da, osebne dokumente, dovoljenje za vožnjo in kapitansko knjigo.«

»Oh da, seveda. Takoj jih prinesem.«

Dafna je odhitela v svojo kabino. Moj Bog, na to je bila čisto pozabila! Saj vendar ne more pokazati osebnih listin in dokumentov o lastništvu, če jahta sploh ni njena! Zakaj je Parker na to pozabil? To je konec! Vse bo prišlo na dan in tako bo res končala v zaporu. In prav zdaj, ko se je vse tako lepo razvilo. Nič drugega ji ne kaže, kakor ostati v kabini in počakati, da pridejo ponjo.

Na vratih je trčila ob Mary.

»Kaj pa je prav za prav?« je vprašala Mary. »Slišala sem, da so stroji utihili in da je jahta obmorovala, toda nisem mogla na vrh, ker se Mrs. van Bouldnova boji, da bo umrla.«

»Policijska,« je topo odvrnila Dafna.

»Ali bodo preiskali ladjo?«

»Da, najbrže. Vprašali so me, kje so moje listine, jaz jih pa sploh nimam.«

Mary je šla za Dafno v kabino.

»Ali vozimo alkohol?« jo je vprašala.

Dafna je prikimala.

»Za boga?«

»Za Parkerja.« Zdaj bi bilo nemiselnost, da bi Maryji še kaj tajila.

»Aha, torej je tudi jahta Parkerjeva, ali ne?«

»Da. Posodil mi jo je.«

»In kaj še?«

»Nič. Kaj pa mislite?«

»No, saj mi vendar ne boste govorili, da ste tvegali to tihotapstvo z alkoholom samo zato, da se lahko enkrat popeljeta do Nassaua in nazaj! Ali niste zahtevali kakšne posebne nagrade, denarja?«

»Ne, kajpak nisem,« je odvrnila Dafna.

V zlati klotki

* LJUBEZENSKI ROMAN DANAŠNJEGA DEKLETA *

»No, reči moram, da ste blazni!« je vzklila Mary. »Menda se ne zavedate, kaj se vam lahko zgodi, če odkrijete alkohol pri vas, tukaj! Zaprli vas bodo in vse bo prišlo na dan. Ob Howarda boste in jaz ob svojih deset tisoč dolarjev. Reči moram, da sem vam prisodila nekoliko več pameti.«

»Pomagaj mi je na noge s to jahto,« je izjavila Dafna. »In z alkoholom nisem imela prav nobenih sitnosti, vse so oskrbeli njegovi ljudje.«

Mary je vzdihnila. »Zmerom sem vam dopovedovala, da me potrebujete, in zdaj sami to vidite. Jaz bi bila uredila tako, da bi vsaka od naših imela tri tisoč od tega malega, zabavnega potovanja. In vi ste vse to storili zastopni!... Saj bom še znorela ob tej misli!«

»Lepo, toda saj je nesmiselno, da še dalje govoriva o tem, kaj bi bila lahko storila in česa nisem storila.«

»Kaj mi daste, če zdaj to zadevo uredim za vas?« jo je nenadno vprašala Mary. »Ali bom po vaši poroki dobila še pet tisoč?«

»Da,« je medlo odvrnila Dafna.

Mary je pričela pisati pogodbo.

»Vendar ne bom prej podpisala, preden ne bo vse v redu,« je rekla Dafna.

»Tudi prav,« je odvrnila Mary in odšla iz kabine.

Nekaj minut nato je potrkalo na vrata. Dafna je odprla in zagledala na pragu Howarda.

»Torej tukaj si,« je vzklila. »Posod sem te že iskal. Menda si tekla tik mimo kapitana, zakaj takoj, ko si odšla, je prišel na krov z listinami.«

Dafna si je olajšano oddahnila. Le kako je mogla tako hitro izgubiti glavo! Kajpak je bil Parker mislil tudi na to in razumljivo je, da je listine dal kapitanu in ne njej. Mary je imela prav, ona sama ni kos vsem tem zapletljajem.

»Da, nisem ga mogla najti na mostičku,« je rekla. »Zato sem odhitela sem dol, da uredim kabino in pokličem ladijsko strežnico.«

Mary se je prikazala pri vratih.

»Ze imajo listine in so zadovoljni,« je rekla. Ko je zagledala Howarda, je utihnila.

»Najlepša hvala, Mary,« je odgovorila Dafna. »Mr. Howard mi je pravkar prišel povedat, da uradniki že imajo dokumente in da je kapitan na palubi pri njih. Ali greva spet gor?« se je obrnila k Howardu.

Ko je stopila čez prag, se je od strani nasmehnila Maryji.

Ko sta prišla na palubo, so nameravali policijski uradniki pravkar zlešči nazaj v čoln.

»O, ali že greste?« je vzklila Dafna.

Možje so se oproščali, da so jo nadlegovali, toda njihova dolžnost je, da pregledajo vsako tujo ladjo, ki vozi v teh vodah. Ogromno alkohola so že vtihotapili v Združene države in zato je sumljiva prav vsaka ladja.

»Torej alkohol iščete!« je presenečeno vzklila Dafna. »Mi imamo pa res nekaj alkohola na ladji, toda mislim, da je tujcemskim ladjam to dovoljeno. Pravkar sem vas hotela vprašati, ali ne bi spili z nami kozarček na naše zdravje. Tako mrzlo in neprijetno je in gotovo ste mokri do kože.«

Mr. Howard se je smejal, ko ji je razlagal, da uradniki niso prišli zaradi teh par steklenic, ki jih ima pripravljene za svoje goste.

Policiisti so pristali in kmalu so sedeli med gosti v baru in se krepčali z izvrstnim škotskim viskijem.

Vihar je trajal šest in trideset ur in jahta se je le počasi bližala svojemu cilju. Naposled se je na neurje le poleglo in ko so zavozili v longislandski preliv, so bili vsi olajšani.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetloka srajce, ovratnike, zaplestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in pub

lovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

in veseli, da so spet v domačih vodah. Zdajci so pa stroji obstali in vso ladjo je prešinil krčevit sunk. Bilo je ob šestih zvečer, gostje so sedeli v baru in se zabavali, hoteč pošteno izkoristiti poslednji dan na ladji. Vstopil je kapitan in vprašal po Dafni. Dafne pa ni bilo in zato je stopil k njemu Mr. Howard, ki se je po zaroki počutil že nekakšnega solastnika jahte.

»Ali se je kaj zgodilo?« je vprašal. »Zdi se mi, da stroji ne delujejo pravilno.«

»Da, resna zadeva,« je odvrnil kapitan. »Ne moremo dalje, jahta mora v popravilo. Neurje je poškodovalo stroje.«

»Saj smo skoraj že na cilju,« je vzklila Howard. »Ali ne more vzdržati še teh par milj?«

Kapitan je odkimal. »Ne, gledati moramo, da hitro kje pristanemo, sicer ne morem biti porok za nadaljnjo vožnjo. Glejte, vihar je spet pričel divjati, škoda bo narasla v sto tisoč, če ne bomo kmalu pristali.«

Nekaj potnikov je obstopilo kapitana; pobožno so poslušali njegove besede. Med njimi je bil Mr. Darley.

»Kje približno smo pa zdaj?« je vprašal.

Kapitan mu je povedal zemljepisno dolžino in širino. Mr. Darley je prikimal.

»Da,« je zamišljeno dejal. »Da.« Nato je hlastno vprašal: »Ali je to v bližini Oyster-Baya?«

»Če se veter ne bo poslabšal, bomo v dobre pol ure v Oyster-Bayu.«

»Hišo imam tamkaj in pomol,« je vzklila Mr. Darley. »Tam bi jahta lahko pristala.«

Tedaj sta vstopila Dafna in Mrs. Darleyeva.

»Kaj se je pa zgodilo?« je vprašala Dafna in stopila h kapitanu.

»Pokvara na strojih,« je hitro rekel Mr. Darley. »Kapitan je izjavil, da moramo v bližini pristati in popraviti škodo. Rekel sem mu, da lahko uporabi naš pomol, vojvodinja. Komaj pol ure je odtod.«

»Ali je voda dovolj globoka?« je vprašal kapitan.

»O, kakopak,« je razvneto odvrnila Mrs. Darleyeva. »Sami smo si hoteli nekoč nabaviti jahto približno te velikosti. Zgradili smo hišo in pomol, toda pozneje jahte vseeno nismo kupili.«

Blaženo se je obrnila k Dafni: »Ostali boste torej lahko do jutri zjutraj v moji hiši in se šele pozneje odpeljali v mesto. Moja upravitelja bo poskrbela, da bo vsem prijetno in toplo.«

To je bila velika stvar za Mrs. Darleyovo. Res, da so bili vsi poslej prijazni z njo, toda Mrs. van Bouldnova in Mrs. Chuck-Townsendova je vseeno ves čas nista niti pogledali. Če bosta torej prisiljeni, da bosta čez noč njeni gostji, bosta pač morali biti nekoliko ljubeznivejši kakor doslej. Mrs. Darleyeva je triumfirala. V mislih je že videla svojo sliko v vseh ameriških družabnih časopisih.

Brez posebnih motenj je jahta čez dobre pol ure pristala ob pomolu Mr. Darleya. Vsa družba je odšla v hišo. Kuhar je prinesel zalogo z ladje in kmalu so gostje sedeli okrog prasketajočega ognja v kaminu in pili coctails. Mrs. Darleyeva je pa z Maryno pomočjo hitela urejevati sobe in pripravljati postelje. V kuhinji je kuhar pripravljaval imenitno večerjo.

Mrs. Darleyeva je bila presrečna, da je smela gostiti v svoji hiši tako visoke goste. Kajpak ni slutila, da se je bila Mrs. van Bouldnova malo poprej zaradi nje skoraj sprla s svojim možem. Zahtevala je, naj takoj telefonira po avto, in je izjavila, da nikakor ne namerava prenočiti pod to streho. Vendar ni računala s trmo svojega moža. Mr. van Bouldnovi ji je prošnjo gladko odbil. Vihar se je spet razdivjal, lilo je kakor iz škefa in Mr. van Bouldnovi ni prav nič dišalo, da bi se v takem vremenu vozil domov. Da, njegovo počutje je bilo vsekako važnejše od osebnega

dostojanstva njegove žene. Ko je torej Mrs. van Bouldnova igro izgubila, ji ni kazalo drugega, kakor da je milostno sprejela povabilo. Mrs. Darleyeva si je razlagala njen prijazni obraz za dokaz naklonjenosti in je žarela od sreče. Tako so bili vsi srečni in zadovoljni.

Ko so se gostje izdatno navečerjali, so si uredili mizo za bridge. Dafna jih je z dolgočaseno opazovala. Vseeno je, kje so, je pomislila, ti ljudje žive zmerom enako in ne izpremenene niti pičice na »i« v svojem življenju. Kjer koli so in kar koli se pač godi okrog njih, ti ljudje počno zmerom isto: jedo, spe, pijejo in igrajo bridge. To bo torej njeno življenje, če bo vzela Howarda...

Sedela je pred kaminom in obupano iskala izhoda iz labirinta svojih želja in misli. Gostje so bili tako zatopljeni v igro, da niso slišali, kako je zunaj nekoč večkrat ustreli. Dafna jih je pa slišala in se je vznemirjena vzravnila. Zdaj se je zgodilo: odkrili so, da je jahta tihotapila alkohol. Razburjeno je prisluškovala, toda slišala ni ničesar več. Morda se je bila zmotila.

Nekaj minut nato je stopila v sobo hišnica.

»Dva uradnika pristaniškega nadzorstva bi rada govorila z vami,« se je obrnila k Mr. Darleyu.

»Pristaniškega nadzorstva?« je ponovil Mr. Darley, ne da bi bil dvignil oči od kvart. »Neumnost! Kaj ima pa pristaniško nadzorstvo opravka z menoj?«

Na to vprašanje sta odgovorila oba uradnika, ko sta vstopila v sobo z naperjenimi samokresi. Mr. Darley je nejevoljen vstal.

»Prosim — kaj pa želite?« je ostro vprašal.

»Ali ste vi lastnik te hiše?« je vprašal eden od mož.

»Seveda. In zakaj ste tako na lepem vdrli vanjo, če smem vprašati?«

»Ali je ta jahta zunaj vaša?«

»Ne, pač na pomol. Mar je kaj narobe, če pristane tuja jahta ob mojem pomolu?«

»Ne gre za jahto, temveč za njen tovor. O njem bi radi imeli nekaj podatkov.«

»O tovoru?« je vprašal Howard in pristopil.

»Tako je. Trije vagoni žganja. Kam pa namerava jahta?«

Howardov obraz je bil zdaj začuden in nejevoljen hkrati. »Niti besedice vas ne razumem,« je zlovoljno zagodel.

»Jahta je moja,« se je vmešala Dafna. »Ne razumem, kaj mislite s tremi vagoni žganja. Na moji jahti je samo zaboj viskija in vaši tovariši, ki so nas po poti ustavili, so mi izjavili, da je vse v redu. Opozorili so me samo, da ne smem ničesar vzeti s seboj na suho. Oh! vzgriznila se je v ustnice, zdaj smo pa vseeno nekaj prinesli v hišo, tri ali štiri steklenice, ali ne?« se je obrnila k Howardu.

Dalje prihodniti

HUMOR

V šoli

Učiteljica: »Kako imenujemo moč, ki včrta našo nahanost in nas dela lepše, kakor smo?«

Učenec: »Stežnik.«

Srečanje

»Oprostite, gospodična, ali imam čas govoriti z vami ali z vašo dvojčko?«

»Z mojo dvojčko!«

Predrznost

Oče: »Gospod, kako ste se drznili snoči poljubiti mojo hčer?«

Don Juan: »Dragi gospod, tega zdaj pri svetlobi tudi jaz ne razumem.«

Tudi opravilo

»No, dragi sin, kako si si uredil življenje? Kaj pa prav za prav počneš ves mesec?«

»Veš, oče, vsch devet in dvajset dni čakam prvega,« se odreže sin.

Ljubosumnost

Zena: »Stražnik te je našel na cesti tako pijanega, da si običajno cestno svetliko.«

Pijanec: »No, draga žena, menda vendar ne boš nanjo ljubosumna?«

Prevelika je

»Včeraj bi bila morala sprejeti v službo novo kuharico.«

»A zakaj je nisi?«

»Ker je za našo moderno kuhinjo prevelika.«

Mrzla prha

»Srček,« vpraša na lepem žena svojega moža, »kaj nai ti letos kupim za rojstni dan?«

»Nič,« zavpije izno mož »saj sem komaj pred tednom dni plačal zadnji obrok za darilo, ki si mi ga lani kupila.«

Grožnja

Mati: »Ce ne boš priden, ti vprico vsch ljudi pramažem zausnico.«

Sin: »Prav, jaz bom pa sprevodniku povedal, koliko sem slar.«

Pri izpitu

Profesor: »Kako pa to, gospod kandidati, da niste izdelali?«

Kandidat: »Zato, ker je laže izpraševati kakor odgovarjati.«

Na policiji

Stražnik: »Zakaj niste takoj javili ženinca izjinoja?«

Mož: »Moj Bog, saj sprva tega sploh verjeti nisem mogel.«

Molčečnost

Oče: »Jože, včeraj mi je tvoja učiteljica pismo poslala.«

Jože: »Zanesi se, očka, da tega ne bom materi povedal.«

Materina skrb

Mlada mati muči otroškega zdravnika z vsemi množicami vprašanji glede prehrane. Zdravnik ji vlnudno odgovarja in ii pojasnjuje vse močočce zadeve. Naposled ga skrbna mati vpraša:

»Povejte mi, gospod doktor, ali je res, da dojenčkom najbolj koristili osličje mleko?«

»Draga gospa,« dé vlnudno zdravnik, ki je naposled tudi že izkubil potrpljenje, »po mojih dosedanjih izkušnjah koristili osličje mleko samo mladim oslom.«

Školska

Škol, ki je imel v svojem rojstnem mestu kino, je nekoč potoval po tujni in si ogledoval njene posebnosti. V nekem vele mestu je zagledal na reklamni deski v nekem kinu napis:

»Več ko osemdesetletni starčki in starke imajo prosti vstop!«

Ta zamislil mu je tako ugajala, da jo je sklenil posnemati. Takoj ko je prišel domov, je izobesil v svojem kinu podoben lepak:

»Več ko osemdesetletni starčki in starke imajo v spremstvu svojih staršev prosti vstop!«

ZELENJAVA ZA ZIMO

Vsaka gospodinja mora svoji družini tudi v zimskih mesecih pripraviti svežo zelenjavo. Zdaj jeseni, ko zelenjava dozori, jo moramo odbrati in določiti za prezimovanje. Če jo hočemo ohraniti do zgodnjih pomladanskih dni, mora biti povsem zrela, zdrava in sveža. Če shranimo mokro in nedozorelo, bo kmalu segnla.

Na vrtu skupljamo na najbolj suhem prostoru globoko jamo, približno 1 meter široko. Čim globlje, je jama tem bolje in tem dalj časa ohranimo zelenjavo. Na dno jame raztresemo slamo, suho listje ali šibovje in nanj zložimo zelenjavo. V takšni jami se dobro ohrani zelje, ohrovt, repa, koleraba, korenje, zelena in podobno. Pokrijemo jo s slamo in deskami. V toplih zimskih dnevih jamo nekoliko odpremo, da

dobimo zelenjavo vsaj malo svežega zraka in tako preprečimo gnilobo.

Zelo dobro prezimovališče so tudi prazne tople grede. Na dno grede posujemo mivko, vanjo pa zložimo zelenjavo tako, da obrnemo korenine navzdol. Če je pa zelo huda mraz in nam preti nevarnost, da bi zelenjava zamrznila, pokrijemo čez tople grede še nekoliko slame in desk.

Prav tako dobro ohranimo zelenjavo tudi v kleti. Seveda mora biti le ta zračna in suha, pa tudi pretopla, ne sme biti. Če je klet pretopla, prične zelenjava kmalu poganjati. Poganki pa ji odvzamejo precej svoje hranljivosti.

Če je klet presuha, prične zelenjava veneti. Ohraniti moramo neko določeno mero vlage. Če je pa le pre suha, zelenjavo kdaj pa kdaj nekoliko ovlažimo z vodo. Posebno dobro je, če v takšni suhi kleti večkrat ovlažimo zimsko solato.

Nekatere vrste zelenjave in solate lahko pustimo tudi čez zimo na vrtu. Jeseni sejemo spomladanski radič, motovilce in špinacio. Vse to pustimo kar na gredah. Pred hudo jesensko slano, ki tako rada pomori vse zelenje, obvarujemo radič, motovilce in špinacio s slamo, lahko pa pokrijemo grede tudi samo z debelejšim papirjem.

Vso zelenjavo postavimo v grede ali v mivko tako, da ji ne zasujemo srca. Zelen peteršilj si dolgo časa ohranimo, če ga izrujemo s koreninami in ga vsadimo v zabojček, napolnjen z zemljo. Včasih ga zalijemo, da ne ovene. Prav tako vsadimo zeleno in por.

V kleti si določimo primeren suh kot, naredimo ogrado in vanjo stresemo krompir. Krompir mora biti suh, odbran in cel. Če je klet prevlažna in ne moremo krompirja povsem suhega shraniti, ga potresemo z apnom, ki vsrka vso vlago.

Čebulo in česen najprej na soncu popolnoma posušimo, navežemo v klete in jih obesimo na suh in hladnejši prostor, da čebula ne prične prezgodaj poganjati. Lahko jo na stresemo na zračni podstrehi kar po tleh, vendar ne tako, da bi bila prenakopljena.

Če se ne boš poboljšal,« pravi učitelj zdravnikovemu sinu, »bom poklical tvojega očeta v šolo.«

»Nikar,« se zasmeje učenec, »moj oče računa za vsak obisk 50 lir.«

SANJE

NAPISAL H. BETHGE

Cesar Karel V. se je neko poletje na lovu v Guadarramskem gorovju na Španskem oddaljil od svojega spremstva in sam odšel v neko krčmo, ki je stala sredi gozda. Ker je bil silno žej, je naročil čašo vina in sedel za mizo. Zdajci je opazil v kotu sobe tri potepuhe, ki so ležali na kupu slame in lenarili. Ko je cesar izpil svoje vino, je eden izmed potepuhov vstal in stopil k cesarju, rekoč:

»Ponovi se mi je sanjalo, da bi se mi tvoj lovski iopič prav dobro podal k obrazu.« To reki je cesarju surovega potepuha iopič s telesa.

»Meni se je pa sanjalo,« je rekel drugi ropar, ki je bil medtem tudi vstal s svojega ležišča, »da bi mi tvoj telovnik prav prišel.« Se preden se je vladar zavedel, mu je že sleklet telovnik.

»Tudi meni se je nekaj sanjalo,« je pristopil k cesarju tretji. »V veliko veselje bi mi bil tvoj lovski rog.« Že je hotel cesarju iztrgati lovski rog, ki mu je na zlati verižici visel okrog vratu, ko je vladar izpregovoril:

»Prav rad ti podarim rog, a moram ti prej pokazati, kako se nani trobi.« To reki je slonil k odprtemu oknu in močno zatrobil nani. Komaj je v gorah odjeknil odmev, že so se odzvala vrata in v krčmo so stopili gospodje iz cesarjevega spremstva, ki so svoje glave vladarja že dolgo iskali. Vsi srečni, da so ga naposled našli, so stopili predenj in se na moč začudili, ko so ga ugledali tako pomanjkljivo oblečenega.

Cesar Karel V. je pa mirno pokazal na razbojnika, rekoč:

»Tem gospodom se je preteklo noč sanjalo, da morajo svojega cesarja oropati, in so svoje sanje tudi uresničili. A čudno, tudi jaz sem imel to noč svojevrstne sanje. Videl sem na treh

Če bi znal Janezek govoriti

★

Janezek je še tako majhen, da štejemo njegovo življenje še po mesecih. Ni dolgo tega, kar je izpolnil peti mesec svojega življenja. Skoraj ves dan preživi v svoji postelji ali v vozičku, zabavajoč se sam s seboj — kajpak, če mu odrasli to dovolijo.

»Kako,« boste vprašali, »zakaj mu tega ne bi dovolili?«

Zato, ker mislijo, da je Janezek ljubka, živa igračka in da je na svetu zato, da se mama, oče, strički in tetke igrajo z njim.

Če bi znal Janezek govoriti, bi odraslim ljudem, mami, očku, dobrim tetkam, ljubečim gostom in zaskrbljenim stričkom naredil pošteno pridigo. Takole bi dejal:

»Ni še dolgo odkar sem na svetu. V začetku je šlo vse dobro. Sprejela me je prijetna mlada sestra, si me dobro ogledala, me okopala in čedno oblekla. Nato me je odnesla v sobo, kjer sem sicer kdaj pa kdaj dobil obisk, toda gostje so me smeli gledati samo skozi stekleno okno. Dobival sem svoje obroke redno in sem bil prepričan, da na tem svetu le ni tako slabo, kakor nekateri govore.

Deseti dan sem smel z mamo domov. In tedaj se je pričelo trpljenje. Mama je namreč še zelo mlada in ne ve kaj prida o negi dojenčkov. V kliniki je sicer vpraševala sestro, kako in kaj, tako da se je vrnila domov, natrcana z dobrimi nasveti in nameni.

Prvi dnevi so potekali mirno, brez posebnih potresov. Kmalu so pa priromali ljubeznive tetke in dobri strički in me občudovali. Kajpak je vsaka tetka vedela povedati kakšen dober nasvet, ki jih je mamica pač pozneje na meni preizkušala. Stali so okrog moje postelje in me prijemali za roke, čeprav so prišli naravnost iz tramvaja, kjer so imeli v rokah umazan denar. Govorili so vame in me obračali sem in tja tako dolgo, dokler nisem prišel jokati. O, da ne bi bil storil tega! Zbudil sem pozornost in zaskrbljenost v vseh ljubečih srcih.

»Kaj neki mu je? Gotovo ga trebušček boli.«

Brž so pripravili čaj, ki naj bi ga pil. Jaz pa nisem bil prav nič žejan pa tudi trebuh me ni bolel, saj sem bil pravkar popil mleko. Nič čudnega, če mi je čaj tekkel namesto v usta na blazinico poleg. Le težko popišem, kako so se veliki ljudje zaradi tega razburili...

Cem hotel spati, so mi jeli prepevati, tako da nisem mogel zatisniti oči. V nekaj dneh je bilo mojega miru konec. Jokal sem, kadar je bilo najmanj treba. Mama je postala kar živčna. Ker ni vedela, kaj mi manjka, mi je dala vselej, kadar sem zajokal, pitl. Kmalu so se pokazale zle posledice!

Zeločček ni mogel vsega prebaviti, zato sem moral bljuvati in še gnati me je pričelo povrhu. Mama se je silno prestrašila in je takoj poklicala strička zdravnika. Ta mi je zapisal za nekaj dni samo čaj, da se prebavila odpočijejo. Od čaja pa nisem bil sit, kar je razumljivo. Mami sem se smilil in dala mi je brez zdravnikovega dovoljenja spet mleko. Seveda se mi je bolezen takoj poslabšala. Striček zdravnik je prišel k nam in je oadredil, da moram v bolnišnico. Tam so me pozdravili in me čez nekaj časa vrnili mami.

Da je mama, preden sem prišel na svet, hodila na tečaj za nego dojenčkov, se vse to ne bi bilo zgodilo. Prosim torej vse mlade mame, naj ne poslušajo vseh mogočih nasvetov svojih sorodnikov, temveč naj, še preden se rodimo, povprašajo za nasvet strokovnjake.

Zdaj, ljuba mama, ti bom pa povedal, kako ravnaj z menoj poslej, da bom zmerom dobre volje.

Predvsem poskrbi, da bom imel dovolj miru! Če je količnik lepo, me postavi na teraso, kajpak v zatiji. Poskrbi, da bo moglo sonce do mojih nožic in ročic, toda pazi, da mi ne bo sijalo na glavo. Ne dovoljuj mojim gostom, da bi me dvigovali, pestovali, božali po rokah, ali celo poljubljali. Tudi ti me smeš poljubiti samo na mezinček na nogi. Tega namreč še ne morem nesti v usta.

Prosil bi te še, da bi mi hrano dajala točno in toliko, kakor ti je naročil gospod zdravnik. Tako se mi gotovo ne bo nič več zgodilo. Če bi te pa je kdaj prestrašil z motnjami v prebavi, mi ustavi mleko in dajaj samo čaje. Da bom tedaj nekoliko več jokati, ker bom lačen, je jasno. Sicer pa, saj si vendar moja mama, torej moraš že vedeti, kako in kaj!

Janezek

(Tri trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.)

lesen se bliža. Za plašč je še prelopljo, sicer pa bodimo odkriti, jesenskega plašča se človek jako hitro naveliča. Pomoremo si z ljubkimi točnimi jopicami, kakršne vidimo na naši sliki. Prva in tretja jopica sta si enaki v tem, da sta krojni ohlapno. Vendar je prva bolj športna, saj je sivorode kockasta. K njej nosimo sivo bluzo in temnomodro krilo. Zanimivi so veliki, športni žepi. — Tretja jopica je enobarvna, toda žive, sočne barve, na primer zvirdeča. Ljubli so našli žepki. Elegančno se poda k sivi ali beže obleki s športnim ovratnikom. Srednja jopica se od ostalih dveh razlikuje po kroju in blagu. Je iz enobarvnega, ne preveč izrazitega blaga in je krojena ob živolu. Zapišemo se na dva qumba, dva sta pa v okras. Zanimivi so vsi žepi. Ker je enobarvna, nosimo spodaj obleko s črtastim ali kockastim vzorcem.

NAS NAGRADNI NATECAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Vložena pesa

Za vloženo pesa potrebuješ 5 kil zdrave pese, 3 žlice nastrganega hrena, 1 liter vinskega kisa, žličko kumine, nekaj zrnc janeža in po potrebi soli.

Pesa v mrzli vodi dobro operi, preliji z vodo, da je vsa pesa pokrita, izdalno osoli in kuhaj tako dolgo, da postane popolnoma mehka. Kuhano pesa preliji z mrzlo vodo, ohladi, oluplji in zreži na liste. Pesa zloži v poliščeno posodo in jo potresi s 3 žlicami nastrganega hrena. 1 liter vinskega kisa posebej razredči z 1/4 litra vode, mu dodaj 6 kock sladkorja, žlico kumine, janež, po potrebi še osoli in pet minut kuhaj. S tako pripravljenim kisom preli pesa, premešaj s prekuhanim kuhalcem in napolni kozarec. Kozarec neprodušno zapri in postavi na suh in hladan prostor.

M. K., Ljubljana

Polenta s paradižnikovo omako

Na razbeljeni masi ali olju zarumeni 1 dobro žlico sesekljane čebule, potresi z 1 žlico moke, dodaj olupljene in na rezine zrezane paradižnike,

Ideja je preprosta in prav zato tako prikladna: Zložljiv kos za papir. Dno ima pritrjeno s pritiskalci, če ga odpremo, kos lahko zaenkrat in prenašamo kar v aktovi. Kol garnituro si naredimo iz istega blaga škaflo za pisalne potrebščine in podlago za pisanje.

osoli in zalij z nekoliko vode. Vse skupaj duši približno pol ure, da se omaka zgosti. Daj to s polento na mizo.

O. V., Ljubljana

Štrukli

25 dek enofne moke zamesi s pečnim praškom, malce rumenila ali 1 jajcem, ščepec soli in vodo v neprimerno testo. Testo pusti četrt ure počivati. Potem ga na tenko zvajaj in potresi z drobnicami, ki jih prej na maslu zarumeni. Drobnice dobiš, če vzameš dve peši makaronov in jih na kavinem mlinčku zmeliš. Preko drobnic potresi še grozdice, cimet, 1 zavitek vanilijevega sladkorja in če hočeš, nekoliko sladkorja. Zvij zavij v krpo in kuhaj 25 minut v slanem krogu. Dobila boš okusne štrukle, s katerimi boš lahko vsakomur postregla.

M. M., Ljubljana

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek dvignete lahko takoj in obavi v naši upravi. Po pošli pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovi na Uredništvo »Družinskega tednika«. Kotiček za praktične gospodinje Ljubljana. Poštni predal 253.

6 zlatih zapovedi za nego zob

Otroka moramo že zaodaj privaditi, da si vsako jutro in vsaj vsak večer, če že ne po vsaki jedi, očisti zobe. Previdni moramo pa biti, da otroku ne kupimo preostre ščetke ne premočne zobne kreme.

1. Otroka navadimo na čiščenje zob z navadno pečeno uro, ki jo uporabljamo v gospodinjstvu za kuhanje jate. Najprej bo otroku igračka, ker bo zmerom sprosti ogledoval, koliko je še peska v uri, pozneje se bo na čiščenje toliko privadil, da ga ne bo treba nič več siliti in opominjati.

2. Orehe in lešnike faremo s primernim odpiralnim ali kladivom, nikdar pa ne z zobmi. Tudi to moramo otroku razložiti, ker si kaj hitro odloži zob.

3. Zobovju zelo škoduje, če na zelo vročo jed pijemo mrzlo vodo ali narobe.

4. Za čiščenje zob damo otroku polno ščetke še poveščeno nilko ali lesen zobotrebek, nikdar pa ne igle ali kovinskih predmetov.

5. Za vsakdanjo uporabo kupimo otroku milo peneco se zobno kremo, toda ne lakšno, ki zobe zelo obeli. Prav zaradi jedkosti kakšna krema sklenimo preveč obeli in načne zob. 6. Enkrat na mesec pa damo otroku na ščetko prav drobne pločve, pločve zobe očisti in obeli, da so kakor iz porcelana.

Gube in še enkrat gube!

Gube na obrazu so največje sovražnice lepote. Ne skrjeta jih niti puder niti rdečilo. Marsikatera ženska je po postavi, prožnosti in občutnosti telesa še mlada, če jo pa pogledamo v obraz poln gub, se kar

prestrašimo, tako stara je za oko. Gube niso samo posledica starosti, marveč tudi posledica raznih obolenj in tudi grdih navad. Nekatere ženske imajo grdo navado, da venomer gubajo čelo, sršijo obrvi in pacijo obraz. Posledica teh grdih navad so globoke gube okoli oči, po čelu in okoli nosu.

Brž ko opazimo prve gube, jim moramo takoj napovedati vojno. Z vso energijo jih moramo takoj v začetku odstraniti. Predvsem moramo paziti na prehrano, da imamo v redu prebavo. Grdi navad in razvad se moramo brezpojohno odvaditi, qub samih se pa lotimo z masažo.

Obliži nalepimo na mesto med obrvmi. Če hočemo spet sršiti obrvi in gubati čelo, obliži to prepreči, ker

kožo skup vleče in nas boli, da kar hitro nehamo čelo gubati.

Najboljši pripomoček proti gubam je masaža. Gube masiramo vsak dan dvakrat, zjutraj in zvečer. Najprej obraz očistimo, namažemo z maslno hranljivo kremo in masiramo gube tako, da jih s konci prstov narahlo udarjamo. Kri bo pričela spet pravilno krožiti po vseh delih obraza, gube se bodo omilile, in če niso že pregloboke, bodo kmalu čisto izginile.

Poglej skozi ključavnico!

Zakaj? Ne zato, da bi videla kaj počenjajo ljudje v sosedni sobi, ampak zato, da pogledaš v ključavnico, koliko prahu se je v njej že nabralo. Ključavnica, ki jo vsak dan uporabljamo, sicer zaradi nabračenja prahu, ki ga ključ šisne, ne bo takoj odpovedala, vendar se pa zaodi, da tudi ona naposled odpove svojo pokorščino. Se bolj pa moraš paziti in čistiti ključavnice, ki jih le poredko odpiráš, ker so njihove luknjice zavetneče in prostor za odlaganje iatec raznega mrčesa.

Ključavnice v omarah in skrinjah, kjer imaš spravljeno blago in obleko, moraš vsak teden enkrat pregledati in očistiti. Molji kaj hitro najdejo pot skozi ključavnice in potem se vsa zadržana izprašuje, odkod molji, čeprav si skrinjo ali omaro skrbno zaprla, vso obleko očistila in vse storila, kar moreš molje preprečiti. Zato je pametno, če luknje v ključavnici na notranji strani zamašiš s papirjem ali vato.

Kdaj pa kdaj očisti ključavnico temeljito s čopičem ali tanko žico. Z njo izbežaj ves prah in nekatere pihni, da tudi najmanjši drobci prahu izginijo. Večkrat tudi kanj v ključavnico pripomoček za odstranjevanje mrčesa in pa kapljico olja, da se ključavnica zmerom rada odklepa in zaklepa.

RJA - naš sovražnik

Rja napada vse kovinske predmete. Če se z blagom dotaknemo rie ali obrišemo rio, jo dobimo tudi v blagu. Rja blago razjeda in jo le težko odstranimo.

Vse predmete, ki radi zarjavijo, moramo večkrat pregledati. Kier se je rja že pokazala, zdrgnemo mesla s smrkovim papirjem. Kier pa s papirjem ne opravimo vsega, namočimo predmet v petrolei. Pri predmetih, ki se dajo razstaviti na več delov, vsak del zase namočimo v petrolei, da pronicne tudi do najmanjših kotičkov. Tako očistene predmete namažemo z masljo ali oljem. Vendar moramo paziti, da masl ne vsebuje kislin, ki razjedajo kovine.

Rjo iz bombaževine in volne odstranimo z 10% vno vinski kislino. Nekaj kapljic kisline kanemo na madež, pustimo nekaj časa delovati in nato splaknemo. Iz perila, barvane bombaževine in volne odstranimo rjo, če nanjo stisnemo nekoliko limonovega soka, damo nad paro in pustimo nekaj časa pariti.

Pri svilu, atlasu, baršunu in podobnih občutljivih tkaninah ovlažnemo rjase madeže z vročim kisom. Nato jih pokrijemo s pepelom smolke in nekaj časa počakamo. Nazadnje izperemo madež s kakšno vodo za čiščenje madežev.

Pri barvastem blagu in svilu poskusimo čistilni pripomoček za odstranjevanje rje na prav takšnem kosčku blaga ali svile. Če ostane barva nepoškodovana, lahko z njim odstranimo rjo.

Rjo moramo takoj odstraniti tako iz raznih kovinskih predmetov kakor iz blaga, ker se zelo hitro širi in razjeda.

ŽENSKI RAZGOVORI

Ga. L. M. Vaši hčerki se že pri najmanjšem prehladu naredi na ustnici neprijeten mehurček, ki se kmalu spremeni v nelepo krasto, ki nikakor noče izginiti.

Krasto morate, takoj ko se pojavi, posušiti in jo vsak dan napudrati s pudrom. Nikakor pa ne smete pustiti otroku, da bi krasto s prsti trgala od kože, ker s tem kožo rani in ranica se kaj nerada zaceli. Dobro je tudi, če ji namažete takšno ranico s cinkovim mazilom.

Gdč. Z. P. Pišete nam, da se vam dnevna krema za obraz upira, ker se bojite, da bi vam zamašila vse luknjice in bi koža ne mogla dihati.

Polt potrebuje tudi čez dan svojega varuha, da jo obvaruje pred milijoni drobcev prahu in nesnaga, ki plava v zraku. Vsi ti drobci se naselijo v luknjice, jih s svojo nesnago zamašijo in šele tedaj koža ne more dihati. Če jo pa zjutraj namažemo z dobro dnevno kremo, koža vseeno diha, vendar jo zelo dobro obvarujemo pred vso nesnago. Zato se nikar ne branite dobre dnevne kreme, ker vas le-ta varuje in vam omogoča, da imate zmerom čisto in gladko polt.

Ga. R. K. V vaši družini so nekateri člani že s 25 leti sivi. Tudi vi imate že več sivih las. Izprašujete nas, kako bi si lahko pomagali, da ne bi tudi vi tako kmalu povsem osiveli.

Po vašem pripovedovanju ste prepoznali osivelost podedovali po vaših prednikih. Doslej je kozmetiki še nismo zasledili drugega pripomočka proti osivelosti, kakor enostavno barvanje las. Zato pojdite k frizerju in se z njim dogovorite o barvanju.